

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA

DLA KLASY VIII

W ROKU SZKOLNYM 2023/2024

• **PODSTAWY PRAWNE**

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty ((Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2019 poz. 372) .
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 19 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1780).
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Otwocku.

II. CELE OCENIANIA

- Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.
- Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:
 - 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
 - 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
 - 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju

- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- 5) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia;
- 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.
- 7) monitorowanie pracy ucznia.

III. OGÓLNE USTALENIA

- Ocenianie bieżące w klasach IV-VI odbywa się zgodnie z następującą skalą:
 - 1) stopień celujący – 6
 - 2) stopień bardzo dobry – 5
 - 3) stopień dobry – 4
 - 4) stopień dostateczny – 3
 - 5) stopień dopuszczający – 2
 - 6) stopień niedostateczny – 1
- Oceny bieżące rejestrowane są w dzienniku elektronicznym za pomocą odpowiedników cyfrowych podporządkowanych w/w skali.
- Dopuszczalne jest dodawanie znaków “+” i “-” do każdego z powyższych stopni w przypadku oceniania cząstkowego oraz oceny śródrocznej w tym proponowanej oceny śródrocznej. Skalę bez dodatkowych znaków stosuje się w przypadku rocznych i końcowych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych.

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW:

- Rozumienie pojęć edukacji dla bezpieczeństwa
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie doświadczeń.
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie obserwacji, wnioskowań.
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach typowych.
- Aktywność na lekcji i poza nią oraz wkład pracy ucznia.
- Praca w grupach.
- Prowadzenie ćwiczeń.

V. OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

Ustala się następujące ogólne kryteria osiągnięć edukacyjnych ucznia klasy VIII:

ad.1. ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- 1) prezentuje wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza realizowany program;
- 2) twórczo rozwiązuje problemy, dostrzega je, nie unika ich i podejmuje niekonwencjonalne sposoby ich rozwiązania;
- 3) poszukuje, porządkuje i przetwarza informacje z różnych źródeł;
- 4) samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania;
- 5) inspiruje pracę w zespole;
- 6) potrafi stosować metody i techniki negocjacyjne w rozwiązywaniu problemów;
- 7) posługuje się pięknym językiem ojczystym;
- 8) potrafi dokonać trafnej samooceny.

ad. 2. ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- 1) prezentuje ugruntowaną wiedzę i umiejętności objęte materiałem nauczania;
- 2) przekazuje swoją wiedzę pewnie, posługując się klarownym, komunikatywnym językiem;
- 3) potrafi powiązać różne fakty i wiadomości oraz umie zastosować je w nowych często nieznanymi sytuacjach;
- 4) samodzielnie formułuje wnioski;
- 5) rozwiązuje problemy w twórczy sposób, logicznie i precyzyjnie opisuje otrzymane wyniki oraz wyciąga z nich własne wnioski;
- 6) przedstawia zajmującą własny punkt widzenia, potrafi go bronić, szanuje argumenty innych;
- 7) efektywnie współdziała w zespole, stymulując pracę twórczą w grupie;

ad. 3. ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- 1) opanował wymagany materiał programowy;
- 2) potrafi stosować zdobytą wiedzę teoretycznie i praktycznie w większości sytuacji 56 problemowych;
- 3) umiejętnie wyjaśnia różne zjawiska,
- 4) poprawnie formułuje wnioski;
- 5) wykazuje zainteresowanie wiedzą i poszukuje jej w różnych źródłach informacji;
- 6) skutecznie komunikuje się i efektywnie współpracuje w zespole;
- 7) wykazuje zainteresowanie przedmiotem;
- 8) łączy wiedzę z różnych przedmiotów;

ad. 4. ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- 1) zna podstawowy materiał programowy i opanował przynajmniej zasadnicze jego treści;
- 2) rozwiązuje (przy niewielkiej pomocy nauczyciela) typowe zadania o przeciętnym stopniu trudności;
- 3) zna podstawowe pojęcia;
- 4) wykorzystuje wiedzę w sposób odtwórczy;
- 5) potrafi skutecznie porozumiewać się w typowych sytuacjach;

ad. 5. ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- 1) opanował konieczną wiedzę i umiejętności objęte programem nauczania;
- 2) umie wykazać się wiedzą elementarną, rozwiązuje zadania o niskim stopniu trudności;
- 3) potrafi skorzystać z pomocy nauczyciela;
- 4) wykazuje minimalne zainteresowanie wiedzą;

5) mimo braków w wiadomościach i umiejętnościach ma możliwość uzyskania koniecznej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki.

ad. 6. ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- 1) nie opanował minimum wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania lub jego bloku, a jego braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- 2) nie jest w stanie z pomocą nauczyciela rozwiązać prostego zadania;
- 3) popełnia błędy, nie udziela odpowiedzi lub udziela błędnych;
- 4) mimo zachęt wykazuje obojętny albo wręcz lekceważący stosunek do zdobywania wiedzy;
- 5) jest bardzo często nieprzygotowany do lekcji (nie odrabia prac domowych, nie przynosi niezbędnych przyborów).

VI. NARZEDZIA POMIARU OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ I SPOSOBY OCENIANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI, (np.: praca klasowa (test, sprawdzian), kartkówka, praca domowa, odpowiedź ustna, zeszyt, praca na lekcji, praca w grupie, praca dodatkowa, projekt).

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DO POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

1. Ustala się wewnętrzne zasady przeprowadzania pisemnych prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów):

- 1) za pisemną pracę kontrolną uznaje się sprawdzian wiadomości lub umiejętności obejmujący określony zakres materiału, wynikający ze struktury programu nauczania danych zajęć edukacyjnych, poprzedzony powtórzeniem materiału, obejmujący więcej niż 3 jednostki lekcyjne;
- 2) pisemne prace kontrolne powinny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, a ich przewidywany termin zaznaczony w dzienniku elektronicznym lub lekcyjnym;
- 3) prace kontrolne są obowiązkowe dla wszystkich uczniów; jeżeli uczeń nie napisze pracy klasowej w terminie, powinien ją napisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem;
- 4) uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, zgodnie z zasadami poprawiania ocen określonymi w Przedmiotowych Systemach Oceny;
- 5) w danym dniu klasa może pisać jedną pracę klasową, a w ciągu tygodnia nie więcej niż trzy;
- 6) na zakończenie semestru nie przewiduje się końcowej (zaliczeniowej) pracy kontrolnej;
- 7) prace klasowe nauczyciel powinien poprawić i ocenić w terminie do dwóch tygodni;
- 8) Przy ocenianiu prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów) punktowanych stosuje się następujące jednolite kryteria ocen:
 - 0 – 30% niedostateczny
 - 31% – 50% dopuszczający

- 51 %– 70% dostateczny
- 71 %– 89% dobry
- 90 %– 97% bardzo dobry
- 98% - 100% celujący

2. Prace domowe: to zagadnienia nawiązujące do lekcji zadane przez nauczyciela do samodzielnego opracowania przez ucznia w formie pisemnej, ustnej lub praktycznej. Uczeń, który nie odrobi zadania domowego ma obowiązek odrobienia pracy na najbliższą godzinę lekcyjną. Prace domowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów, brak jest odnotowany (-), a jej wykonanie (+) lub oceną. Trzy minusy są jednoznaczne z wpisaniem uwagi negatywnej z zachowania. Każdy kolejny minus to kolejna uwaga.

3. Odpowiedź ustna: to ustne sprawdzenie wiedzy obejmujące zakres materiału nawiązujący do tematyki z poprzednich trzech lekcji.

4. Praca w grupie to umiejętność organizacji pracy zespołowej, aktywny udział w dyskusji, twórcze rozwiązywanie problemu, pełnienie różnych ról w zespole, dbałość o końcowe efekty pracy zespołu. W określonych wypadkach wyniki pracy grupowej są prezentowane przez wybrane osoby na forum klasy.

5. Praca na lekcji to aktywność ucznia na zajęciach, np. ćwiczenia pisemne, wykonanie kart pracy, udział w dyskusjach dotyczących tematu lekcji.

6. Kartkówka to pisemne sprawdzenie wiedzy, obejmujące zakres materiału z jednej, dwóch lub trzech ostatnich lekcji (zgodnie z WSO). Kartkówki nie muszą być wcześniej zapowiadane.

7. Prace dodatkowe to wszelkie prace nadobowiązkowe, np.: plakaty, projekty, aktywny udział w konkursach przedmiotowych. Wszystkie prace dodatkowe, ich przeznaczenie i sposób prezentacji na forum klasy oraz sposoby oceniania są konsultowane z nauczycielem.

VII. ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW

- Klasyfikacja śródroczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w pierwszym półroczu oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny zachowania.
 - Oceny śródroczne są ustalane na 10 dni przed końcem półrocza.
3. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się tydzień przed końcem półrocza.
4. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzi się, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej szkoła stwarza uczniowi szansę uzupełnienia braków poprzez :
- a) indywidualizowaną pracę z uczniem na lekcjach,

- b) współpracę z domem rodzinnym poprzez częstszy kontakt nauczyciela z rodzicem telefoniczny i elektroniczny,
- c) zorganizowanie pomocy grup koleżeńskich.

5. Klasyfikację śródroczną i roczną przeprowadza się w skali o której mowa w pkt. III.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH

- 1) ocena z odpowiedzi ustnej jest oceną jawną dla ucznia i zespołu klasowego i powinna być każdorazowo uzasadniona krótkim słownym komentarzem,
- 2) oceny z prac pisemnych opatrzone są komentarzem słownym wskazującym uczniowi i jego rodzicom, co zrobił dobrze, a nad czym ma pracować i ewentualnie uzasadnione punktacją,
- 3) rodzice (prawni opiekunowie) są informowani o ocenach dziecka poprzez: wpis do zeszytu przedmiotowego oraz poprzez dziennik elektroniczny.
- 4) o ocenach, postępach i osiągnięciach lub niepowodzeniach dziecka rodzice są informowani w trakcie zebrań z rodzicami, dni otwartych, poprzez kontakt telefoniczny, w wyjątkowych przypadkach poprzez wysłanie listu poleconego.

IX. ZASADY POPRAWIANIA BIEŻĄCYCH OCEN CZĄSTKOWYCH

Daną ocenę można poprawić tylko raz i nie później niż w ciągu 2 tygodni od otrzymania tej oceny. Możliwe jest poprawienie tylko oceny z pracy klasowej.

X. WARUNKI UZYSKANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

- Ogólne warunki wynikające ze statutu szkoły:
 - Uczeń klas VIII ma możliwość starania się o poprawienie przewidywanej oceny klasyfikacyjnej o jeden stopień, o ile spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - a) ponad 50% ocen z prac klasowych jest wyższych od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej
 - b) uczeń systematycznie odrabia prace domowe,
 - c) prace klasowe i zapowiedziane sprawdziany pisze w pierwszym terminie.
 - Wniosek o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej uczeń składa do nauczyciela tych zajęć.
 - Nauczyciel jest zobowiązany rozpatrzyć wniosek w terminie 2 dni i poinformować ucznia o decyzji.
 - W celu uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 7 uczeń jest zobowiązany do napisania sprawdzianu obejmującego te partie materiału, z których uzyskał oceny niższe niż ta, o którą się ubiega.

XI. ZASADY WSPÓŁPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM/PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA:

- Ustalenie wspólnie z uczniem jakie partie materiału wymagają nadrobienia – pisemna informacja dla rodziców.
- Ustalenie, w jaki sposób zaległości mają zostać nadrobione:
 - pomoc koleżeńska,
 - pomoc nauczyciela,
 - praca własna wraz z rodzicami.
- Ustalenie z uczniem i rodzicami formy zaliczenia materiału.
- Współpraca z pedagogiem szkolnym:
 - wspólne ustalanie sposobu pracy z uczniami mającymi problemy dydaktyczne i wychowawcze.

XII. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE W TYM WYMAGANIA DLA UCZNIÓW Z OPINIAMI I ORZECZENIAMI PPP.

l.p.	Dział	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczający	dostateczny	dobry	Bardzo dobry	celujący
Na ocenę Śródroczną Rozdział I Bezpieczeństwo państwa						

1	Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo	<ul style="list-style-type: none"> –definiuje bezpieczeństwo jako stan i jako proces –wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli 	– wymienia rodzaje bezpieczeństwa	– wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa	– definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej	
2	Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje geopolityczne położenie Polski – omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego 	–wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski – potrafi podać przykłady misji pokojowych w których brali udział Polacy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO) – wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski – potrafi omówić najważniejsze cele głównych organizacji międzynarodowych do których należy Polska
Rozdział II Postępowanie w sytuacjach zagrożeń						
3	Źródła zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń – wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom 	– omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce – dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia 	–poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania	
4	Ostrzeżenie o zagrożeniach	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia sygnały alarmowe – omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych – wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze 	–wymienia sposoby przeciwdziałania panice	– opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego	– charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania

	alarmowani e					
5	Ewakuacja	– wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie	– opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku – zna szkolną instrukcję ewakuacji	– uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych	– opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji	

Żyję i działam bezpiecznie

		– rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne		– omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych	– rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji	
6	Zagrożenia pożarowe	– rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej	– wymienia główne przyczyny pożarów – opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru	– opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego – omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole	– wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku – wie jak się zachować podczas zapalenia oleju na patelni	
7	Zagrożenia powodziowe	– wymienia główne przyczyny powodzi i potrafi je opisać	– wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej – wyjaśnia, jak	– planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej – uzasadnia bezwzględny	– opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych – omawia pojęcie: stan ostrzegawczy, stan	

			<p>należy się z achowywać w czasie powodzi</p> <p>– wymienia na czym polega ochrona przeciwpowodziowa</p>	<p>nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi</p> <p>– wie co należy zrobić w czasie ewakuacji</p>	<p>alarmowy, dekontaminacja, pogotowie przeciwpowodziowe, alarm powodziowy,</p>	
8	Ekstremalne warunki pogodowe	– wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka	– omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz	– opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur	– potrafi scharakteryzować zagrożenia i zasady postępowania podczas: · intensywnych opadów śniegu · ekstremalnie niskich, temperatur, upałów, wichur, gwałtownych burz	
9	Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych	– wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych	– opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych – opisuje zagrożenia towarzyszące wypadkom	– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym na miejscu zdarzenia – wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu	– opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR – omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)	– zna system segregacji rannych TRIAGE

				<p>zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce</p>	– wyjaśnia znaczenie terminów, kolizja, katastrofa, wypadek	
--	--	--	--	--	---	--

10.	Zagrożenia terrorystyczne	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie terroryzm – rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> · strzelaniny · znalezienia się w sytuacji zakładniczej – zna główne przyczyny terroryzmu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> · ataku bombowego · ataku gazowego · otrzymania podejrzanego przesyłki – wymienia najczęstsze akty terroru 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru 	
11.	Próbna ewakuacja	<ul style="list-style-type: none"> – zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji – rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo wykonuje nakazane czynności 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób – zachowuje spokój i opanowanie 	<ul style="list-style-type: none"> – zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji 	
<p>Na ocenę Roczną Rozdział III Podstawy pierwszej pomocy</p>						
12.	Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin „pierwsza pomoc” <ul style="list-style-type: none"> – określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego” – wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia – zna główne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych 	

13.	Postępowanie w miejscu zdarzenia	<ul style="list-style-type: none"> - demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych – zna numery alarmowe 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową - wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy - opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób 	
14.	Pomoc osobie nieprzytomnej	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia” - ocenia stan świadomości poszkodowanego - umiejętnie stosuje folię NRC 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia bezpieczeństwo miejsc a wypadku - udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa) - sprawdza, czy poszkodowany oddycha – wymienia objawy utraty przytomności - wymienia ogniwa łańcucha przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC - układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej - wymienia główne przyczyny omdlenia - opisuje ogniwa łańcucha przeżycia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej - potrafi przeprowadzić wywiad SAMPLE - zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną - wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB - udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia - charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie 	

15.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności – stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci – wymienia objawy NZK – zna przyczyny NZK 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo oddechowa” – przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej – opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego – potrafi wykorzystać AED w praktyce – wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze) 	
16.	Apteczka pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> – wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> · samochodowej · turystycznej · domowej 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy 	
17.	Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran – bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je – wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające – wie kiedy może zastosować opaskę uciskową – potrafi opisać pierwszą pomoc przy krwotokach 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna) – demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa – potrafi wykonać opatrunek z ciałem obcym w ranie – potrafi założyć opaskę uciskową 	
18.	Złamania i zwichnięcia	<ul style="list-style-type: none"> – zakłada temblak – podaje przykłady zapobiegania urazom 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie 	<ul style="list-style-type: none"> – zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów 	

			kręgosłupa			
--	--	--	------------	--	--	--

		w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie	<ul style="list-style-type: none"> - wie jakie są typowe objawy złamania - zna objawy zwichnięć i skręceń 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa - wie jakie są rodzaje złamań 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi udzielić pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, zwichnięć i skręceń 	
19.	Oparzenia i odmrożenia	<ul style="list-style-type: none"> - demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> · oparzeń termicznych - wie jak postępować w przypadku zapalenia oleju w kuchni 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie - omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> · oparzeń termicznych · oparzeń środkami chemicznymi · wychłodzenia organizmu i odmrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> - proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci - wymienia czynniki sprzyjające wychłodzeniu – zna stopnie oparzeń i odmrożeń i potrafi je scharakteryzować 	

20.	Inne groźne przypadki	<p>– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zadławienia · zawału serca · udaru mózgu · napadu padaczkowego · ciała obcego w oku · zatrucia · tonięcia · porażenia prądem · ukąszenia · użądlenia 	<p>- wie jakie są przyczyny:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zadławienia · zawału serca · udaru mózgu · napadu padaczkowego · ciała obcego w oku · zatrucia · tonięcia · porażenia prądem · ukąszenia · użądlenia 	<p>– omawia objawy w przypadkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zadławienia · zawału serca · udaru mózgu · napadu padaczkowego · ciała obcego w oku · zatrucia · tonięcia · porażenia prądem · ukąszenia · użądlenia 	<p>– omawia i stosuje w praktyce sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zadławienia <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ▪ wykonuje na manekinie rękoczyny ratunkowe w przypadku zadławienia ▪ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci · zawału serca · udaru mózgu · napadu padaczkowego · ciała obcego w oku · zatrucia · tonięcia · porażenia prądem · ukąszenia · użądlenia 	
-----	------------------------------	--	---	--	---	--

Rozdział IV Profilaktyka zdrowotna						
21	Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje zdrowie – wymienia zachowania prozdrowotne – określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych – potrafi obliczyć współczynnik BMI 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe – wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania – zna i omawia zasadę 3x30x130 – zna wpływ snu na organizm człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym – wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
22	Choroby cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne choroby cywilizacyjne z podziałem na choroby somatyczne i zdrowia psychicznego – zna definicję anoreksji i depresji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie – proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu – omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych – zna przykłady uzależnień behawioralnych i potrafi omówić kilka z nich 	

23	Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie	<ul style="list-style-type: none">– omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej– wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”	<ul style="list-style-type: none">– wymienia zasady asertywności, dobrej komunikacji– odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury	<ul style="list-style-type: none">– charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego – buduje komunikaty asertywne– wymienia zasady aktywnego słuchania	<ul style="list-style-type: none">– wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej– proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji– wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne	
----	---	--	---	--	--	--